

Lichtmast vaak te zwaar belast: ‘We vertrouwen te veel en controleren te weinig’

Het plaatsen van ledsportveldverlichting als alternatief voor conventionele veldverlichting kan voor een vereniging of een gemeente voordelig zijn: denk aan besparingen op energie en onderhoud en een langere levensduur van ledverlichting. Tijdens de vervanging worden meestal bestaande lichtmasten geschikt gemaakt voor nieuwe ledarmaturen. Dit kan echter alleen als deze nieuw te plaatsen armaturen niet leiden tot een overbelasting van de lichtmast. Opdrachtgevers zijn zich hier echter nog onvoldoende bewust van, wat tot enorme schade kan leiden. Dit stelt Toine Adams, lid kernteam Outdoor bij NSVV. Hij heeft daarom de handleiding ‘Kwaliteit lichtmasten – Ombouw naar ledarmaturen’ opgesteld.

Auteur: Ralf Pijnenburg

Toine Adams is momenteel betrokken bij een groot project waarbij ruim veertig sportvelden de omschakeling maken van conventionele veldverlichting naar ledverlichting. Voor elk veld wordt bekeken welk soort verlichting het meest geschikt is en of bestaande lichtmasten geschikt zijn voor ombouw of vervangen moeten worden. De basis hiervoor is een gedegen controle en rapportage van de reeds bestaande lichtmasten. ‘Het grote voordeel van dit soort trajecten is dat ik al in de voorfase betrokken ben bij het maken van de bestekken,’ vertelt Adams. ‘In negen van de tien gevallen word ik pas ingehuurd als de nood aan de man is. Dan ben ik ineens de bringer van het slechte nieuws die een gemeente of een vereniging moet vertellen dat men niet gekregen heeft waarvoor is betaald. Denk dus van tevoren goed na als je besluit om veel geld uit te geven aan een ombouw naar ledsportveldverlichting, luidt mijn advies aan opdrachtgevers.’

LEDVERLICHTING

Schuldvraag

Veel bestaande lichtmasten langs sportvelden zijn namelijk niet sterk genoeg om omgebouwd te worden naar ledarmaturen, weet hij. In voorkomende gevallen zal de vervanging van armaturen door ledarmaturen leiden tot een verhoging van optredende materiaalspanningen in de lichtmast. Daarom is het volgens Adams belangrijk dat je als opdrachtgever niet blind vertrouwt op een installateur die vertelt dat de transformatie naar ledverlichting een peulenschil is. 'Deze waarschuwing verkondig ik al jaren,' stelt Adams. 'En dat kun je blijven doen, tot er op een gegeven moment een lichtmast bezwijkt langs een sportveld.'

'In negen van de tien gevallen word ik pas ingehuurd als de nood aan de man is'

Vervolgens beginnen alle betrokken partijen in het proces naar elkaar te wijzen als het gaat over de schuldvraag, merkt hij. 'Dit zwarte-pietenspel tussen gemeenten, verenigingen, fabrikanten en installateurs moet je natuurlijk te allen tijde willen voorkomen. Dat is ook een reden waarom ik de handleiding "Kwaliteit lichtmasten – Ombouw naar ledarmaturen" heb uitgebracht. Waar moet je op letten om een verantwoorde ombouw van conventionele schijnwerpers naar ledverlichting mogelijk te maken? Het is zaak om hier goed het oog op te hebben.'

Expertise

Een opdrachtgever (veldbeheerder) moet volgens Adams een goed controlemechanisme inbouwen op het moment dat hij tot lichttransformatie wil overgaan. 'Zij dienen een verkoper/installateur van ledarmaturen scherp te bevragen of het product dat ze aanbieden ook geplaatst kan worden op de om te bouwen lichtmasten. Hierbij dient een en ander aantoonbaar gemaakt te worden door middel van een duidelijke onderbouwing en berekeningen. Die vraag wordt echter zelden gesteld.' Tegelijkertijd is Adams er zichzelf van bewust dat bestuurders van verenigingen meestal

niet over voldoende expertise beschikken op het gebied van techniek. 'Hun verweer is dat ze juist daarom een specialist inschakelen. Daarom vind ik ook dat het de plicht van een installateur is om goed te kijken naar de belastbaarheid van een bestaande lichtmast. Van deze mag ook verlangd worden dat er richting de fabrikant voldoende openheid van zaken gegeven wordt over de specificaties van de opdracht. Alle betrokken partijen moet elkaar scherp houden op de mogelijke risico's en zich er niet makkelijk van afmaken.'

Betere bestekken

Daarnaast wordt in bestekken volgens hem veel te lichtzinnig ingestoken op verlichting. "Doe maar licht", dat zie ik vaak als één post in bestekken beschreven staan. Terwijl er vaak vele posten in het bestek worden gewijd aan welke typen kunstgras, infill, fundering en hekwerk er toegepast moeten worden tijdens een renovatie. Zoals wordt gepraat over kunstgrasvelden in bestekken, moet ook worden gesproken over armaturen en lichtmasten. Diverse adviesbureaus die zich richten op het schrijven van bestekken onderschatten dit. Het gevolg is dat er te weinig wordt gecontroleerd op de uitvoering. Opdrachtgevers vertrouwen te veel en controleren te weinig.'

Onderzoek vooraf

Adams heeft nog een laatste advies voor beheerders van sportvelden: laat eerst onderzoek doen naar de kwaliteit van een lichtmast voordat je deze laat ombouwen. 'Dan is het uitgangspunt voor de installateur ook meteen helder,' stelt hij. 'Meten is namelijk weten. Vervolgens is het ook belangrijk om deze rapportage niet in de kast te laten liggen, maar ermee aan de slag te gaan. Tot slot dien je als vereniging, nadat de verlichting is vervangen, eens in de zoveel tijd de masten nog eens goed te inspecteren. Door het frequent laten controleren van de lichtmasten worden mogelijke problemen vroegtijdig gesignaleerd en voorkomen.'

Toine Adams

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!